

PACO LECHÓN / Lleida
 ● Ja han passat deu anys. El 3 de setembre del 1992, 65.000 persones van omplir l'estadi olímpic de Montjuïc en la inauguració dels Jocs Paralímpics. El proper 7 de novembre, el govern homenatjarà els atletes i els voluntaris que hi van participar. No serà un reconeixement merament esportiu. La cita olímpica va anar més enllà. «Va servir perquè la gent veïes que els discapacitats poden participar en qualsevol activitat —explica Candi Villafañe, vicepresident de l'Associació de Paraplègics i Discapacitats Físics de Lleida (ASPID)—. A partir de llavors, les entitats de disminuïts ja no parlem d'integració, sinó de participació normalitzada. Hem obert serveis d'intermediació laboral que col·loquen discapacitats en empreses ordinàries. Un cop eliminades barreres arquitectòniques a pobles i ciutats, hem treballat perquè llocs turístics com el Planell d'Aiguestortes siguin accessibles. Hem fet pressió, per exemple, perquè línies d'autobusos com la de l'eix versal

siguin adaptades.»

L'Eix Bus també ha estat un cavall de batalla de Minusvàlids Físics Associats (MIFAS). Per al seu president, Pere Tubert, «en els últims deu anys hem aconseguit molts avenços, però també hem fet passos enrere. Per exemple, hi ha menys cèntims per a l'esport. El bàsquet sobre cadira de rodes torna a ser irrellevant».

Cada cop més, els discapacitats entren en el món laboral, però de vegades el problema no és la feina en si. «La dificultat rau sovint en el trajecte de casa al lloc de treball, en el transport públic —explica Tubert—. Com a solució, el treball a distància està poc desenvolupat. N'hi ha en poques professions, com la de corrector, i moltes empreses encara hi són reticents perquè no controlen el treballador físicament.» Per sort, segons el president de MIFAS, avui els minusvàlids reben una formació més adequada i troben feina amb més facilitat.

Un dels principals punts de trobada sobre discapacitat és la fira Minusval, que tindrà lloc a

Lleida del 24 al 27 d'octubre. Des del 1988, Minusval organitza jornades i presentacions de millores tècniques. Enguany, tractarà el paper de la fisioteràpia en la rehabilitació, la minusvalidesa al Tercer Món, l'accessibilitat en l'habitatge i els dispositius informàtics per a discapacitats, especialment per als cecs. Hi haurà també una reflexió sobre el sexe com a necessitat, amb l'exhibició de la pel·lícula *Nacional 7i* i el documental *Almas con sexo*.

L'empenta tecnològica

A més, la fira Minusval premiarà les investigacions de l'Institut de Biomecànica de València. Una recerca que beneficia més persones del que pot semblar. El director de l'Institut, Pedro Vera, assenyala que la discapacitat, en diferents graus, afecta «el 9% de la població». «Sense oblidar els familiars —recorda Vera—, que també hi estan implicats.» I tenint en compte que els ajuts per a disminuïts són indestriables de les necessitats de les persones grans. «Més de la meitat dels discapaci-

tats són ancians. El consum socio-sanitari és quatre vegades més gran en les persones que sobrepassen els 65 anys», precisa Vera.

I una de les solucions per als discapacitats és la tecnologia. Lamentablement, el punt de partida és pobre al nostre entorn, segons el director de l'Institut de Biomecànica. Cap al 1993, l'estudi *Heart* de la Unió Europea denunciava l'excessiva dependència tecnològica respecte als Estats Units, una debilitat que encareix els preus. «De llavors ençà hem avançat bastant —diu Vera—, però encara queda per fer. No ens hem de guiar per mostres equívokes de la realitat, com l'èxit en els Paralímpics. Els resultats no responen als pocs projectes existents per a minusvàlids, sinó al suport econòmic de l'ONCE.»

Pedro Vera lamenta també un «greu problema socio-sanitari»: el catàleg d'ajuts ortoprotètics finançats per la Seguretat Social és insuficient. «Està pensat en termes de cost a l'hora de comprar, per por de disparar la despesa —denuncia Vera—. Però és un error. Si es tingués en compte l'estalvi posterior, els criteris canviarien. Per exemple, molts usuaris de cadires de rodes necessiten un coixí antiescares, per evitar lesions per pressió. Si la Seguretat Social financés el coixí, després s'estalviaria 3.000 euros de cost hospitalari.»

Actualment, molts dels avenços tecnològics conflueixen en el concepte de *disseny universal*. És a dir, en pisos, carrers, botigues, cotxes, teclats i pàgines electròniques que tothom pugui fer servir. «I que sovint són rendibles econòmicament pel volum de població discapacitada —diu Vera—. Compte, però. Els edificis accessibles són una condició necessària, però no suficient. No hem d'oblidar la política de rehabilitació, centrada en la persona. En el programa marc d'investigació de la Unió Europea, però, la tecnologia de la rehabilitació perd força enfront del disseny universal, d'acord amb l'economia de mercat. Sembla que en el centre de tot hi hagi el mercat, no l'individu.»

Sigui com sigui, queda molt per fer. La setmana vinent, a la fira Minusval. El 2003, a tota la Unió Europea: serà l'Any Europeu de la Discapacitat.

Els Jocs Paralímpics de Barcelona van marcar un punt d'inflexió per cridar l'atenció de la societat sobre les dificultats dels discapacitats. L'esport era la via perfecta per exemplificar l'esperit de superació i la lluita dels minusvàlids per la integració i la normalització. A la fotografia, esportistes jugant a bàsquet a l'Institut Guttman de Badalona. / LLUÍS CRUSET